

Міністерство освіти і науки України

ОДЕСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ

Навчально-науковий інститут бізнесу та інформаційних технологій
Кафедра економіки та підприємництва

СИЛАБУС навчальної дисципліни ФІНАНСИ ПІДПРИЄМСТВ

Освітній рівень	перший (бакалаврський)	
Програма навчання	обов'язкова	
Галузь знань	07	Управління та адміністрування
Спеціальність	076	Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
Освітня програма	«Економіка будівельного підприємства»	
Цикл навчальних дисциплін	спеціальні (фахові) компоненти	
Обсяг дисципліни	5 кредитів ECTS (150 академічних годин)	
Види аудиторних занять	лекції, практичні заняття	
Індивідуальні та (або) групові завдання	курсова робота	
Форми семестрового контролю	іспит	

Викладачі:

Педько Ірина Анатоліївна, д.е.н., професор кафедри економіки та підприємництва,
redko@ogasa.org.ua

В процесі вивчення даної дисципліни студенти **ЗНАЙОМЛЯТЬСЯ З МЕХАНІЗМОМ ОРГАНІЗАЦІЇ ФІНАНСІВ ПІДПРИЄМСТВА У СУЧАСНИХ УМОВАХ ТА ЗДОБУВАЮТЬ НАВИЧКИ РОЗРОБКИ ВАРІАНТІВ ФІНАНСОВИХ РІШЕНЬ, ЇХ ОБГРУНТУВАННЯ Й ПРИНЯТТЯ ОПТИМАЛЬНОГО НА ОСНОВІ РЕЗУЛЬТАТІВ ФІНАНСОВОГО АНАЛІЗУ.**

Наприклад: Вміння оцінювати вплив фінансових рішень на загальну стійкість підприємства та інтереси їх власників.

- **Передумовами для вивчення дисципліни** є набуття теоретичних знань та практичних навичок за такими дисциплінами: економічна теорія; макроекономіка; мікроекономіка; економіка підприємства; бухгалтерський облік.

Основні компетентності, що мають бути набуті при вивченні дисципліни:

Загальні компетенції:

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях;
- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;

- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- вміння працювати з нормативними документами.

Професійні компетенції:

- здатність обирати та використовувати відповідні методи, інструментарій для обґрунтування рішень щодо створення, функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур;
- здатність здійснювати діяльність з дотриманням вимог нормативно-правових документів у сфері підприємницької, торговельної та біржової діяльності;
- здатність застосовувати основи обліку та оподаткування в підприємницькій, торговельній, біржовій діяльності;
- здатність до бізнес-планування, оцінювання кон'юнктури ринків і результатів діяльності у сфері підприємництва, торгівлі та біржової практики з урахуванням ризиків;
- здатність до розуміння понятійного апарату будівельної галузі, організації процесу виробництва у будівництві та прийняття управлінських рішень з врахуванням сучасних концепцій розвитку підприємств та забезпечення раціонального використання сировини та енергоресурсів, впровадження інноваційних та енергоефективних технологій виробництва у роботу підприємств;
- здійснення фінансових операцій за допомогою надбаних знань та відповідних спеціальних методів;
- здатність оцінити фінансовий стан підприємства та окремих його складових (майнового стану, ліквідності, платоспроможності, фінансової стійкості, ділової активності, фінансових результатів діяльності тощо), знайти проблеми та фінансово обґрунтувати шляхи їх вирішення;
- здатність розв'язувати широке коло проблем та задач шляхом використання професійно-профільованих знань й практичних навичок з фундаментальних дисциплін в процесах управління фінансово-господарською діяльністю підприємств, застосування прикладних методик аналізу фінансових процесів, використовуючи сучасні методи системного наукового аналізу;
- здатність зрозуміти та уміло застосувати економіко-математичні методи, які використовуються в сфері обґрунтування фінансових рішень.

Програмні результати навчання:

знати:

- вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної і правової держави;
- сутність фінансових ресурсів, джерела їх формування, фінансової роботи на підприємстві, форми грошових розрахунків;
- структуру прибутку, його формування та розподіл, вплив оподаткування на використання прибутку, сутність оподаткування, методи оцінки фінансового стану підприємства та фінансового планування, причини банкрутства підприємств.

вміти:

- використовувати базові знання з підприємництва, торгівлі і біржової діяльності й уміння критичного мислення, аналізу та синтезу в професійних цілях;
- організувати пошук, самостійний відбір, якісну обробку інформації з різних джерел для формування банків даних у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності;
- застосовувати інноваційні підходи в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності;
- застосовувати набуті знання для виявлення, постановки та вирішення завдань за різних практичних ситуацій в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності;
- працювати в команді, мати навички міжособистісної взаємодії, які дозволяють досягати професійних цілей сутність фінансів підприємств;
- визначати потреби у фінансових ресурсах підприємства, виявляти та аналізувати можливі джерела їх надходження;
- здійснювати розрахунки грошових надходжень, прибутку підприємства, розподіляти прибуток для ефективного функціонування підприємства, оцінювати фінансовий стан підприємства, розробити фінансовий план підприємства.

володіти:

- знаннями і практичними навичками в питаннях організації, методології і техніки фінансових процесів на підприємствах та набуття практичних навиків щодо ефективного застосування фінансових ресурсів в умовах ринкової економіки.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№ п/п	Назва тем	Кількість годин		
		лекції	практичні	самостійна
Розділ 1. Теоретичні та організаційні основи фінансів підприємств				
1.	Сутність та основи організації фінансів підприємств	4	2	10
2.	Організація грошових розрахунків у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності	4	4	10
3.	Грошові надходження підприємств	4	2	10
4.	Формування і розподіл прибутку. Оподаткування підприємств	4	4	14
Розділ 2. Сучасні аспекти функціонування фінансів підприємств				
5.	Обігові кошти	4	2	10
6.	Фінансове забезпечення відтворення основних засобів при здійсненні підприємницької, торговельної та біржової діяльності	4	4	10
7.	Фінансове планування у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності	4	2	15
8.	Оцінювання фінансового стану підприємств. Фінансова санація підприємств	4	4	15
	Всього	32	24	94

Презентації лекцій, завдання для практичних занять та тести для тренування розміщені на навчальній платформі Moodle <http://91.194.79.100/moodle/course/view.php?id=55>

Критерії оцінювання та засоби діагностики

Мінімальний та максимальний рівень оцінювання щодо отримання «іспиту» за навчальною дисципліною «Фінанси підприємства» складає 60 балів та 100 балів і може бути досягнений наступними засобами оцінювання:

Засоби оцінювання		Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів
Вид контролю	Кількість у семестрі		
Поточний контроль знань:		36	60
в т.ч.: - курсова робота		12	20
- усне опитування або письмовий експрес-контроль на практичних заняттях та лекціях;	кожне заняття	24	40
- виступ (доповідь) студентів при обговоренні питань на практичних заняттях;	1		
- тестування;	2		
- участь у конференціях;	1		
- підготовка та видання наукових публікацій (тези, статті);	1		
Підсумковий (семестровий) контроль знань - іспит		24	40
Разом		60	100

З дисципліни передбачено виконання **курсвої роботи**. Змістом курсвої роботи є складання фінансового плану промислового підприємства з додатком до нього відповідних розрахунків у вигляді таблиць з поясненнями, зокрема, розрахунків собівартості реалізованої продукції, виручки від реалізації продукції, балансового прибутку, платежів до бюджету, джерел відтворення основних фондів і покриття приросту нормативу власних оборотних коштів і ін.

Варіанти завдань визначають за вказівками, наведеними в кожному завданні (формат А-4). Методичні рекомендації до виконання курсвої роботи [10].

При викладанні дисципліни використовується курс дистанційного навчання, розміщений на платформі Moodle Навчально-наукового Інститут бізнесу та інформаційних технологій ОДАБА. Там оперативно розміщуються всі методичні і додаткові матеріали, пояснення лектора, презентації, завдання та тести. Два рази за семестр проводяться експрес контроль знань – **стандартизовані тести** (20 тестових питань), наприклад:

1. До факторів росту виторгу від реалізації продукції відносять:

а) обсяг виробництва і реалізації продукції, її собівартість, час реалізації продукції (особливо сезонної), якість;

б) обсяг виробництва і реалізації продукції, її ціну, час реалізації продукції (особливо сезонної), якість;

в) обсяг виробництва і реалізації продукції і її ціну.

2. Виторг від реалізації розподіляється в наступній черговості:

а) з неї віднімаються непрямі податки в тім же порядку, у якому вони включалися у відпускну ціну товарів, потім покриваються поточні витрати фірми; частина, що залишилася - прибуток від реалізації;

б) з неї віднімаються непрямі податки в порядку зворотному тому, у якому вони включалися у відпускну ціну товарів, потім покриваються поточні витрати фірми; частина, що залишилася - прибуток від реалізації;

в) покриваються поточні витрати фірми, з неї віднімаються непрямі податки в порядку зворотному тому, у якому вони включалися у відпускну ціну товарів, частина, що залишилася - прибуток від реалізації.

Підсумковий контроль знань здійснюється у вигляді іспиту.

Перелік питань до іспиту з навчальної дисципліни «Фінанси підприємства»:

1. Поняття та значення фінансів підприємств. Функції фінансів підприємств.
2. Фінансові ресурси: сутність, призначення та основні класифікаційні групи. Грошові фонди підприємств.
3. Основи організації фінансів підприємств.
9. Сутність і значення грошових розрахунків у діяльності підприємства. Принципи організації розрахунків.
10. Характеристика форм платіжних інструментів та сфера їх застосування.
11. Розрахунково-платіжна дисципліна, її зміст і значення для забезпечення господарської діяльності.
12. Види діяльності підприємств та їх характеристика.
13. Дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг): умови визнання та фактори, що на нього впливають.
4. Поняття витрат, розрахунок собівартості виробленої та реалізованої продукції.
5. Прибуток як результат діяльності підприємства. Види прибутку підприємства.
6. Формування та розподіл фінансового результату до оподаткування підприємства.
7. Прибуток від основної діяльності та його планування.
8. Сутність і методи обчислення рентабельності.
9. Система оподаткування підприємств України: сутність та складові.
10. Оподаткування прибутку підприємств різних організаційно-правових форм.
11. Сутність оборотних коштів та їх організація. Склад і розміщення оборотних коштів.
12. Розрахунок нормативу оборотних коштів за економічним методом.
13. Показники стану та ефективності використання оборотних коштів.
14. Лізингове кредитування підприємств.
15. Основні фонди підприємств та форми їх відтворення.
16. Показники стану та ефективності використання основних фондів підприємства.
17. Знос і амортизація основних фондів. Особливості нарахування амортизаційних відрахувань у податкових цілях.
18. Оцінка фінансового стану підприємства, її необхідність і значення.
19. Сутність ліквідності та платоспроможності підприємства й оцінка показників ліквідності та платоспроможності.
20. Фінансова стійкість підприємства, її сутність. Система показників фінансової стійкості підприємства, методика її розрахунку й оцінки.
21. Зміст, мета, об'єкт та завдання фінансового планування на підприємствах.
22. Види та методи фінансового планування.

23. Зміст фінансового плану, порядок та особливості його складання залежно від виду підприємств.
24. Економічна сутність санації підприємства.
25. План фінансового оздоровлення підприємства.

Інформаційне забезпечення

Основна література

1. Бедринець М. Д. Фінанси підприємств: навч. посіб. / М.Д. Бедринець, Л.П. Довгань. – К. : Центр учбової літератури, 2018. – 292 с.
2. Венгер В.В. Фінанси: навчальний посібник / В.В. Венгер. – К.: Центр учбової літератури, 2019. – 432 с.
3. Захарченко П.В. Фінансовий аналіз: навчальний посібник / П.В. Захарченко, М.П. Гриценко. – Мелітополь: Видав. буд. Мелітопол. міськ. друкарні, 2018. – 224 с.
4. Фінанси підприємств: навч. посібник / за ред. Г.Я. Аніловської, І.Б. Висоцької. Львів: ЛьвДУВС, 2018. – 440 с.
5. Кремень О.І. Фінанси: навчальний посібник для ст-ів ВНЗ / О.І. Кремень, В.М. Кремень. – К. : Центр учбової літератури, 2019. – 416 с.
6. Любенко Н.М. Фінанси підприємств: навч. посіб. / Н.М. Любенко. – К. : Центр учбової літератури, 2019. – 262 с.
7. Тюріна, Н.М. Управління фінансовою санацією підприємства: підручник / Н.М. Тюріна, Н.С. Карвацка. – Львів : Новий Світ – 200, 2018. – 396 с.
8. Пуцентейло П.Р. Особливості функціонування аналітичного забезпечення підприємств / Пуцентейло П.Р. // Науково-виробничий журнал "Інноваційна економіка". – №1. – Тернопіль, 2015. – С. 194 – 198.
9. Непочатенко О.О. Фінанси підприємств: підручник для ст-ів ВНЗ / О.О. Непочатенко, Н.Ю. Мельничук. – К. : Центр учбової літератури, 2019. – 504 с.
10. Педько І.А., Жусь О.М. Методичні вказівки до виконання курсової роботи з дисципліни «Фінанси підприємств» для студентів галузі знань 6.030504 «Економіка підприємства» Одеса: ОДАБА, кафедра ЕП, 2010. – 26 с.
11. Педько І.А., Жусь О.М. Методичні вказівки до практичних занять з дисципліни «Фінанси підприємств» частина І для спеціальності 7.050107 Одеса: ОДАБА, кафедра ЕП, 2005. – 34 с.
12. Педько І.А., Жусь О.М. Методичні вказівки до практичних занять з дисципліни «Фінанси підприємств» частина ІІ для спеціальності 7.050107 Одеса: ОДАБА, кафедра ЕП, 2005. – 42 с.

Допоміжні джерела інформації

1. Податковий кодекс України від 02.12.2010 №2755-VI (зі змінами і доповненнями).
2. Закон України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» від 22.12.2011 №4212-VI 11.
3. Митний кодекс України від 13.03.2012 №4495-VI (зі змінами і доповненнями)
4. Власова Н.О., Круглова О.А., Безгінова Л.І. Фінанси підприємств: [навч. посіб.] – Київ: ЦУЛ, 2007. – 271 с.
5. Гроші та кредит: [підручник: - 6-ге вид., перероб. і доп.] / [М.І. Савлук, А.М. Мороз, І.М. Лазепко та ін.]; за наук. ред. М.І. Савлука. – К.: КНЕУ, 2011. – 590 с.
6. Копилюк О.І. Банківські операції [навч. посіб. – 2-е вид., випр. і доп.] / О.І. Копилюк, О.М. Музичка. – К.: Кондор, 2012. – 536 с.
7. Непочатенко О.О. Фінанси підприємств [навч. посіб.] / О.О. Непочатенко. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 322 с.